

Bilaga I: Jordbruksverkets underlag för Sveriges genomförande av FN:s Agenda 2030 för långsiktig hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling

Jordbruket och till jordbruket knuten verksamhet, inklusive fiske, vattenbruk och landsbygdsutveckling, spelar en central roll för att de globala målen ska kunna uppnås. Eftersom Jordbruksverket är en sektorsmyndighet för jordbruket, och dessutom har ett myndighetsansvar för landsbygdsutveckling, vattenbruk och vissa fiskefrågor, har många av Jordbruksverkets verksamheter en stor inverkan på mål och delmål i Agenda 2030. Som sektorsmyndighet har Jordbruksverket också en lång erfarenhet av målavvägningar och av att beakta en kombination av ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetsaspekter.

I uppdraget ska myndigheterna bedöma om myndighetens verksamhet inom aktuellt område är tillräcklig. Jordbruksverket menar att verket gör tillräckligt inom de uppdrag och resurser myndigheten har och inom de prioriteringar som görs internt. Däremot är verkets verksamhet inte tillräcklig för att agendans mål och delmål ska kunna uppnås. Med mer resurser och ytterligare åtgärder skulle Jordbruksverket kunna lämna ett större bidrag till måluppfyllelsen. I slutet av dokumentet presenteras förslag till ytterligare åtgärder och förstärkning av befintliga åtgärder, inom ramen för Jordbruksverkets verksamhet, för att uppfylla agendans mål och delmål. Jordbruksverket vill i detta sammanhang även understryka befintlig verksamhets betydelse för att nå de globala målen.

I arbetet med uppdraget har Jordbruksverket haft en dialog med Naturvårdsverket angående miljömålen och matsvinn, Livsmedelsverket angående tjänsteexport och matsvinn, Sida angående internationellt arbete och tjänsteexport samt Skogsstyrelsen, Sveriges Veterinärmedicinska anstalt och Sveriges lantbruksuniversitet angående tjänsteexport.

I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin som används för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jordbruksverket har ställt krav på att kommunikationen om EU-fondprogrammen ska jämställdhetssäkras. Jordbruksverket har 2015 beslutat att jämställdhet ska integreras i planering, genomförande och uppföljning av projekt inom landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet och programmet för lokalt ledd utveckling inom regional- och socialfonderna. Detta sker bland annat genom att jämställdhetsintegrera de nationella och regionala handlingsplanerna samt uppmuntra till att de lokala utvecklingsstrategierna inom lokalt ledd utveckling jämställdhetsintegreras.

Tillförlitlig statistik kommer att spela en viktig roll för att kunna mäta måluppfyllelsen: Jordbruksverket är ansvarig myndighet för jordbruks- och vattenbruksstatistiken.

Jordbruksverket redovisar de mål och delmål där myndighetens verksamhet har störst inverkan på nationell och internationell nivå. I de fall vi anger att Jordbruksverkets verksamhet har stor inverkan på ett delmål menar vi att vår verksamhet även har en stor inverkan på målet.

Mål	Delmål	Stor inverkan nationellt (ja/nej)	Verksamhet inom myndigheten som avses samt om den bedöms vara tillräcklig (ja/nej)*	Stor inverkan internationellt (ja/nej)	Verksamhet inom myndigheten som avses samt om den bedöms vara tillräcklig (ja/nej)*	Kommentarer
Mål 1. Avskaffa all form av fattigdom överallt	1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.	nej	-	ja	Jordbruksverket bidrar med underlag till regeringen, bl.a. genom att understryka jordbrukets betydelse för fattigdomsbekämpning och hållbart nyttjande av naturresurserna. En stor andel av världens fattiga bor på landsbygden och därför är hållbar tillväxt inom jordbruk effektivt ett effektivt medel att bekämpa fattigdom.	
	1.b Upprätta sunda policy ramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.	nej	-	ja	Jordbruksverkets tjänsteexport, inom ramen för PGU, är bl.a. inriktad på uppbyggande av sunda policyramverk för myndigheter inom den gröna sektorn.	

<p>Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.</p>	<p>2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.</p>	<p>ja</p>	<p>Jordbruksverket förespråkar stöd till kollektiva nyttigheter och riktade stöd bl.a. för att förstärka produktiviteten.</p> <p>Flera stöd inom landsbygdsprogrammet bidrar till att stärka konkurrenskraften inom jordbruket där många av de stödsökande är mikro- eller små företag. Det finns även stöd för kompetensutveckling och för diversifiering i syfte att öka företagandet och sysselsättningen på landsbygden utanför jord- och skogsbrukssektorn.</p> <p>Inom sektorn för frukt och grönt finns en nationell strategi för frukt och grönt.</p>	<p>ja</p>	<p>Jordbruksverket betonar i sitt internationella arbete, bl.a. i FAO, betydelsen av ökad produktivitet och möjlighet till utkomst utanför jordbruket. Ökad produktivitet och diversifiering bidrar till större möjlighet för fattiga människor att få en inkomst så att de kan äta sig mätta.</p> <p>Inom EIP (innovationssatsningar) och i LEADER-metoden finns en särskild satsning på transnationella samarbetsprojekt.</p>	<p>Genom detta delmål bidrar Jordbruksverkets verksamhet indirekt till delmål 2.1, avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker mat året om.</p>
	<p>2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker</p>	<p>ja</p>	<p>Arbetet med miljömålet Ett rikt odlingslandskap.</p> <p>Jordbruksverkets underlag avseende utformning av EU:s jordbrukspolitik är inriktad på att politiken ska vara långsiktigt hållbar och bidra till en ökad produktivitet genom satsningar</p>	<p>ja</p>	<p>Jordbruksverket betonar i sitt internationella arbete, bl.a. i FAO och OECD, betydelsen av ökad produktivitet, effektiva styrmedel inom miljöområdet och möjlighet till utkomst utanför jordbruket.</p>	<p>En av åtgärderna för att bidra till en bättre djurvälstånd inom EU är att tillsammans med DK, DE, BE och NL driva på frågan att bilda en EU-djurskyddsplattform. Denna</p>

	<p>förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.</p>		<p>på FoU och rådgivning samt stödsystem och lagstiftning som underlättar strukturrationaliseringar.</p> <p>Övervägande del av insatserna inom landsbygdsprogrammet avser ersättningar och investeringar som främjar miljön. Dessutom finns möjlighet till kompetensutveckling och rådgivning. Flera stöd inom landsbygdsprogrammet bidrar också till att införa metoder som ökar produktiviteten och produktionen och ett särskilt fokus finns på innovationer.</p> <p>För att bidra till ett hållbart samhälle med en hälsosam miljö för människor och djur ska vi säkerställa ett gott djurskydd och en god djurhälsa i Sverige och verka för att EU:s djurskydds- och djurhälsoliv höjs och närmar sig vår. Distriktsveterinärerna är en garanti för att veterinär service upprätthålls över hela landet, dygnet runt och de arbetar förebyggande med vårdhygien och ansvarsfull användning av antibiotika. Detta bidrar sammantaget till en minskad</p>		<p>I arbetet under den internationella växtskyddskonventionen bidrar verket till att främja ett hållbart jordbruk och tryggad livsmedelsförsörjning. Det handlar om såväl utveckling av internationella standards för fytosanitära åtgärder, ISPM:s, och att främja olika insatser för kapacitetsutveckling.</p> <p>Jordbruksverket bidrar även till arbetet med Östersjöstrategin, bl.a. genom landsbygdsprogrammet och Europeiska havs och fiskerifonden.</p> <p>Tjänsteexport, inom ramen för PGU, avseende det sanitära och fytosanitära området som syftar till att främja ett hållbart jordbruk.</p>	<p>plattform har som mål att utbyta erfarenheter och kunskap på djurskyddsområdet för att stärka djurskyddet inom EU.</p> <p>Genom detta delmål bidrar Jordbruksverkets verksamhet indirekt till delmål 2.1, avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker mat året om.</p>
--	---	--	--	--	--	--

			<p>antibiotikaanvändning vilket är viktigt för att motverka antibiotikaresistens. En livsmedelsproduktion med gott djurskydd och god djurhälsa är också samhällsmässigt hållbar och försvarbar ur ett etiskt perspektiv.</p> <p>Växtskyddslagstiftningen ställer krav på tidig upptäckt och tidig bekämpning av reglerade växtskadegörare. Detta bidrar till ett hållbart jordbruk, genom att förebygga ett potentiellt framtida större behov av bekämpningsinsatser. Jordbruksverkets underlag inför och aktiva medverkan i utformningen av EUs växtskyddslagstiftning syftar till att växtskyddsmässigt motiverade handelsrestriktioner och ändamålsenliga krav för bekämpning av reglerade skadegörare inom EU</p>			
2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och	ja	Det nationella arbetet kring växt- och djurgenetiska resurser bedrivs inom ramen för miljö kvalitetsmålet "Ett rikt odlingslandskap". Till grund för	ja	Sverige medverkar sedan många år aktivt i internationella fora såsom FAO Commission on Genetic Resources och de olika globala	Genom detta delmål bidrar Jordbruksverkets verksamhet indirekt till delmål 2.1,	

	<p>tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal</p>		<p>detta arbete ligger FAO:s globala handlingsplaner (se internationella verksamheter). Tillgängliga nationella resurser omfattar stöd till Programmet för odlad mångfald samt olika åtgärder inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 som syftar till att bevara biologisk mångfald hos våra svenska husdjursraser och diversifiera växtodlingen.</p> <p>Sverige har genbanker med fryst genetiskt material för ett antal djurslag för livsmedelsproduktion. Materialet används som säkerhet och för att stödja raser med få antal individer.</p> <p>Det finns ett informationsnätverk för genbanker i Europa, som är under uppbyggnad. Genom detta ska man kunna få information om vilket material som finns i olika länder, kvalitet m.m. Sverige medverkar aktivt till att NordGens växtmaterial i högre utsträckning ska användas för växtförädling, inkl. s.k. pre-breeding. Sedan i år finns dessutom en svensk genbank för</p>		<p>handlingsplaner som tagits fram för olika genresursdomäner (PGR 1998 och reviderad 2013; AnGR 2007). Handlingsplanerna föreskriver hur FAO:s medlemsländer ska fullfölja sina åtaganden. Planerna följs upp, utvärderas och revideras regelbundet.</p> <p>Förutom att samarbeta internationellt främjar Sverige sedan många år tillbaka nordiskt samarbete kring växt- och husdjursgenetiska resurser genom NordGen (bl.a. ex situ-bevarande av frön från jordbruks- och trädgårdsväxter).</p>	<p>avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker mat året om.</p>
--	---	--	---	--	---	--

			växter som förökas vegetativt. Allt växtmaterial distribueras enligt gängse avtal (SMTA) som revideras fortlöpande.			
	2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.	ja	<p>Yttranden och underlag inför möten inom EU som avser utformning av jordbrukspolitiken. Jordbruksverkets underlag avseende utformning av EU:s jordbrukspolitik är inriktad på att politiken ska vara långsiktigt hållbar och att handelsbegränsningar och snedvridningar undviks.</p> <p>Jordbruksverkets underlag inför och aktiva medverkan i utformningen av EUs växtskyddslagstiftning syftar bl. a. till att se till att handelsrestriktioner för växter och växtprodukter är växtskyddsmässigt motiverade, dvs. följer principerna i SPS-avtalet. I förhandlingen om den nya EU-förordningen om skyddsåtgärder för växtskadegörare har Jordbruksverket haft en betydande roll i att försvara SPS-avtalets principer.</p>	ja	<p>Jordbruksverket lämnar underlag, bl.a. konsekvensanalyser och förhandlingsförslag, till regeringskansliet när det gäller WTO och bilaterala förhandlingar. I WTO-förhandlingarna har vi t.ex. bidragit men underlag om policy space, stödnivåer, tullar, exportsubventioner, offentlig lagring av mat av trygghetskäl och u-länders möjligheter att skydda sig från dumpande import.</p> <p>Jordbruksverket lämnar underlag till regeringskansliet för övervakning av befintligt Jordbruksavtal i WTO och deltar i övervakningen av SPS-avtalet samt i arbetet under den internationella växtskyddskonventionen och i OIE.</p>	<p>Jordbruksverket har exempelvis bidragit med underlag inför ministerbeslutet i Nairobi om att avskaffa exportbidrag.</p> <p>Det är svårt att särskilja nationell och internationell inverkan i detta sammanhang. Utformningen av multilaterala handelsregelverk påverkar både på nationell och på internationell nivå. Likaledes påverkar utformningen av EU:s jordbrukspolitik såväl, Sverige och resten av EU som tredjeländer.</p>

						Genom detta delmål bidrar Jordbruksverkets verksamhet indirekt till delmål 2.1, avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker mat året om.
	2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.	Ja	Arbete med marknadsfrågor såsom statistik, prisbrev, underlag till RK, marknadsråd och analyser. Vi deltar i DG-Agris expertgrupp om marknader och derivatmarknader. Vårt arbete syftar till att informationen om marknaderna ska vara transparent.	ja	I det internationella arbetet har vi verkat för ökad transparens, bidragit med analyser och utvärderat förslag om lager och prisregleringar.	
Mål 3. Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och	3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och	ja	Bekämpning och kontroll av zoonoser. Övervakningsprogram	Ja	När det gäller salmonella har Jordbruksverket påverkat EUs övervakning och hantering på	

<p>verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.</p>	<p>försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.</p>	<p>finns för BSE, rabies, trikiner och campylobacter.</p> <p>Sverige har sedan länge utrotat tuberkulos, brucellos, m.fl. sjukdomar hos djur vilket påverkar människors hälsa. Jordbruksverket arbetar kontinuerligt för att hålla andelen livsmedelsproducerande djur med salmonella på en låg nivå och samarbetar med andra myndigheter för att minska humanfall av zoonoser t.ex. genom gemensamma zoonos-strategier.</p> <p>Enligt regeringsbeslut ska Socialstyrelsen, i samverkan med Jordbruksverket, utarbeta en tvärssektoriell handlingsplan för ett samordnat arbete mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner. Handlingsplanen omfattar hälso- och sjukvård, folkhälsa, den yttre miljön, djurhållning, veterinärmedicin och livsmedel. Handlingsplanen är avgränsad till de nationella myndigheternas arbete mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner och innefattar mål och angelägna</p>	<p>djursidan. Ett aktivt EU-arbete för en bättre djurhälsa och mindre risker för människor. Genom OIE (organisation international epizootique) flyttar vi fram positionerna och försöker påverka till en bättre djurhälsa.</p>	
---	--	--	--	--

			åtgärder. Tydliga uppdrag och tillräckliga resurser behövs för att myndigheterna ska kunna genomföra identifierade åtgärder i handlingsplanen.			
	3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.	nej		ja	Vår tjänsteexport, inom ramen för PGU, är bl.a. inriktad på tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker (zoonoser).	
Mål 5. Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.	5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.	ja	Jämställdhet är ett horisontellt mål för de europeiska struktur- och investeringsfonderna och ska integreras i planering, genomförande och uppföljning av projekt inom landsbygdsprogrammet. Detta sker bland annat genom att jämställdhetsintegrera de nationella och regionala handlingsplanerna samt uppmuntra till jämställdhetsintegrering av de lokala utvecklingsstrategierna inom lokalt ledd utveckling. Stödmyndigheterna arbetar med att identifiera branscher och områden där exempelvis kvinnor	nej		

			<p>verkar och kan därigenom använda urvalskriterierna för att styra mot de horisontella principerna.</p>			
<p>Mål är 6 att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.</p>	<p>6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.</p>	ja	<p>Jordbruksverkets arbete med att minska föroreningar handlar i första hand om att minska förlusterna av växtnäring och växtskyddsmedel. Vi utför utredningar, analyser och lämnar yttranden om åtgärder och styrmedel samt föreskriver och tillsynsvägleder om miljöhänsyn i jordbruket.</p> <p>När det gäller växtnäring finns det stöd inom landsbygdsprogrammet för åtgärder som minskar belastningen av näringsämnen till vatten samt till rådgivningsverksamhet inom Greppa Näringen med syfte att minska näringsbelastningen.</p> <p>Avseende växtskydd finns det en handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel som sätter mål och ramar. Vi ger rådgivning och lämnar</p>	Ja	<p>Jordbruksverket har i sitt internationella arbete, bl.a. i OECD, betonat betydelsen av effektiva styrmedel inom miljöområdet. Ett exempel är resultat- och värdebaserade ersättningar.</p>	

			information via växtskyddscentralerna som finansieras av landsbygdsprogrammet. Denna syftar bland annat till en behovsanpassad användning av växtskyddsmedel för att minska riskerna för miljön.			
	6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.	ja	Landsbygdsprogrammet finansierar rådgivning genom Greppa Näringen om effektiv vattenanvändning i jordbruket. Regionalt kan jordbrukets vattenanvändning vara en betydande orsak till vattenbrist särskilt mot bakgrund av pågående klimatförändring. Det finns behov av att i samverkan med arbetet för att förbättra avvattningen och arbetet för att genomföra vattendirektivet göra åtgärder för hålla kvar och lagra vatten i landskapet.	nej		
	6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland	ja	Arbetet med miljömålet Ett rikt odlingslandskap, utifrån preciseringen om Variationsrikt odlingslandskap finns	nej		

	berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.		<p>målsättningar om att öka arealen våtmark.</p> <p>Jordbruksverkets arbete utifrån vattendirektivets krav och åtgärder inom Landsbygdsprogrammet.</p> <p>Ett flertal åtgärder inom Europeiska havs och fiskerifonden (EHFF) har som huvudsakligt syfte att återställa och bevara mångfalden i hav, sjöar och vattendrag.</p>			
Mål 7. Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.	7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.	ja	Stöd inom Landsbygdsprogrammet kan ges till investeringar, projekt och kompetensutveckling/rådgivning som syftar till att öka produktionen av förnybar energi samt till gödselbaserad biogasproduktion.	nej		
	7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.	ja	Stöd inom Landsbygdsprogrammet till investeringar, projekt och rådgivning som syftar till att öka energieffektiviteten inom jordbrukssektorn.	nej		

<p>Mål 8. Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.</p>	<p>8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.</p>	<p>Ja</p>	<p>Med lokalt ledd utveckling, genom leadermetoden, kan boende tillsammans utveckla sitt område utifrån en lokal utvecklingsstrategi och lokala behov samt i trepartnerskap mellan ideella, offentliga och privata intressen, vilket ger en bred förankring. Den lokala utvecklingsstrategin kan omfatta flera ESI-fonder. Stöd ges till projekt som bidrar till att genomföra den lokala utvecklingsstrategin med fokus på lokalt anpassade lösningar och innovation. Det finns även möjlighet att genomföra transnationella samarbetsprojekt inom ramen för lokalt ledd utveckling.</p>	<p>nej</p>		
	<p>8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna</p>	<p>nej</p>		<p>ja</p>	<p>Jordbruksverkets tjänsteexport, inom ramen för PGU, bidrar, genom uppbyggnad av sanitär och fytosanitär kapacitet, till att underlätta för mottagarländerna att bedriva handel.</p>	

	(Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).					
Mål 12 Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.	ja	<p>Jordbruksverket arbetar brett med frågor kopplade till en hållbar produktion av mat dvs. hela livsmedelskedjans betydelse från produktion till avfallshantering. Arbetet kopplar till miljömålen och dess generationsmål, men även till aspekter såsom konkurrenskraft, livsmedelstrygghet, djurskydd m.m.</p> <p>Övervägande del av insatserna inom landsbygdsprogrammet avser ersättningar och investeringar som främjar miljön. Dessutom ges möjlighet till kompetensutveckling och rådgivning inom området.</p> <p>Åtgärder inom Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), främjande av yrkesfiske, främjande av vattenbruk, främjande av fritidsfiske och fisketurism. Samtliga främjandeuppdrag inkluderar yttranden på remisser och</p>	nej		

			föreslagna lagändringar, samt underlag till regeringsuppdrag.			
	12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.	ja	<p>Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket redovisar tillsammans de senaste årens arbete för att minska matsvinnet (RU), Nationell samverkan - minskat matsvinn i livsmedelskedjan (MMR). Redovisning av RU, minska matsvinnet 2013-2015, lämnades till regeringen i mars 2016. Arbetet fokuserade på att analysera möjligheter och hinder, på konsumentkommunikation, samverkan mellan aktörer och att sprida goda exempel.</p> <p>Inom vårt initiativ "Hållbar produktion och konsumtion av mat" ingår svinn som en del av arbetet. Vi medverkar bl.a. i nätverket SaMMA som drivs av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket gemensamt.</p>	ja	<p>Jordbruksverket har initierat ett internationellt projekt, inom UN- ECE som handlar om att se över de internationella handelsnormerna utifrån ett matsvinnsperspektiv och vid behov ändra dessa.</p> <p>Jordbruksverket leder ett av delprojekten om matsvinn som finansieras av Nordiska ministerrådet inom ministerinitiativet Grön Tillväxt.</p>	
	12.7 Främja hållbara offentliga	ja	Jordbruksverket har medverkat med underlag, om vilka krav som	nej		

	<p>upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.</p>		<p>kan ställas utifrån miljö, djurskydd mm, som Upphandlingsmyndigheten (tidigare Miljöstyrningsrådet) sedan tagit med i sina rekommendationer.</p>			
	<p>12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen</p>	<p>ja</p>	<p>Jordbruksverket arbetar med kommunikationsinsatser riktade mot konsumenter, särskilt unga, om vad en hållbar produktion och konsumtion av mat är. Syftet med kommunikationen är att hjälpa konsumenter göra medvetna hållbara matval.</p>	<p>nej</p>		

<p>Mål 13 Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringar och deras konsekvenser</p>	<p>13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.</p>	<p>ja</p>	<p>Underlag till arbetet med miljömålet Begränsad klimatpåverkan samt framtagandet av en handlingsplan för Jordbruksverkets arbete med klimatanpassning av jordbrukssektorn. Klimataspekten finns med som delmål i POM:s nya strategi 2016-2020. Inom landsbygdsprogrammet finns flera åtgärder som främjar klimatet. På nationell nivå integreras dessa åtgärder i strategier och planering som berör programmet, såsom partnerskapsöverenskommelsen och programstrategi.</p>	<p>nej</p>		
	<p>13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.</p>	<p>ja</p>	<p>Kommunikation om livsmedelsproduktionens klimatpåverkan samt information och rådgivning om hur det förändrade klimatet påverkar jordbruksföretagen. När det gäller den institutionella kapaciteten utgår kommunikationen utifrån miljömålet Begränsad klimatpåverkan samt framtagandet av en</p>	<p>nej</p>		

			handlingsplan för Jordbruksverkets arbete med klimatanpassning av jordbrukssektorn.			
Mål 14, Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.	14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.	ja	Inom Europeiska havs- och fiskerifonden finns flera åtgärder med allmänt fokus på bevarande av marina habitat. Några av åtgärderna fokuserar särskilt på att stödja utvecklingen av marint områdesskydd. Även Jordbruksverkets främjandeuppdrag ¹ för yrkesfiske, vattenbruk, samt fritidsfiske och fisketurism har tydliga bevarandemål. Samtliga främjandeuppdrag inkluderar dessutom yttranden på remisser och föreslagna lagändringar, samt underlag till regeringsuppdrag.	nej		
	14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva	ja	En majoritet av både företagsstöd och projektstöd för fisket inom Europeiska havs och fiskerifonden ska bidra till införandet av landningskyldigheten, utveckla	nej		

¹ Jordbruksverket ska i sitt främjandearbete verka för enkla och tydliga regelverk på nationell och internationell nivå, ta fram och sprida korrekt och tydlig information, underlätta nätverk och informationsutbyte, samverka och samordna, finansiera (helt eller delvis) vissa projekt.

	<p>fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.</p>		<p>hållbara fiskemetoder och främja en adaptiv förvaltning av hotade fiskbestånd. Det finns också särskilda åtgärder för kontroll och tillsyn inom fiske för att stödja aktioner mot orapporterat och olagligt fiske. Även Jordbruksverkets främjandeuppdrag för yrkesfiske, samt fritidsfiske och fisketurism har dessa fokus.</p>			
	<p>14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i</p>	<p>Ja</p>	<p>Yttranden och underlag till möten inom EU och WTO. Förberedelser inför nästa programperiod för ny fiskeripolitik och fond.</p>	<p>ja</p>	<p>Jordbruksverket lämnar underlag till regeringskansliet om fiskeförhandlingarna i WTO och bilaterala förhandlingar. Vi har analyserat hur EU:s reformering av fiskeripolitiken förhåller sig till de förslag som legat på förhandlingsbordet inom WTO.</p>	<p>Om fiskeförhandlingarna inom WTO skulle intensifieras bedömer vi att vi behöver öka våra arbetsinsatser avseende detta.</p>

	Världshandelsorganisationen.					
	14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader	ja	Småskaliga fiskare har särskilda stödmöjligheter och generellt högre stödnivåer inom Europeiska Havs och fiskerifonden. Jordbruksverkets yttranden och underlag inom främjandeuppdragen innehåller bl.a. konsekvensanalyser avseende effekterna för småskaliga fiskare.	nej		
Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald	15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.	ja	Arbetet med miljömålet Ett rikt odlingslandskap där ett flertal preciseringar handlar om biologisk mångfald. Arbetet med växtskyddsmedel och växtnäring som beskrivs under delmål 6.3 är också relevant för biologisk mångfald.	ja	Jordbruksverket har i sitt internationella arbete, bl.a. i OECD, betonat betydelsen av effektiva styrmedel inom miljöområdet. Ett exempel är resultat- och värdebaserade ersättningar.	
	15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020	Ja	Arbetet med miljömålet Ett rikt odlingslandskap där ett flertal preciseringar handlar om biologisk mångfald. Övervägande del av insatserna inom landsbygdsprogrammet	Ja	Jordbruksverket bidrar även till arbetet med Östersjöstrategin, bl.a. genom landsbygdsprogrammet och Europeiska havs och fiskerifonden.	Direktstöden är inkomststöd och deras hållbarhet, ur ett konkurrenskraftsperspektiv, kan därför diskuteras. Jordbrukarstöden

	<p>skydda och förebygga utrotning av hotade arter.</p>		<p>avser ersättningar och investeringar som främjar miljön. Miljöersättningarna bidrar till att minska förlusten av biologisk mångfald och gynnar både jordbruksmark och våtmarker. Det finns även miljöinvesteringar i både jord- och skogsbruk som bidrar till att bevara och utveckla miljövärden. Dessutom ges möjlighet till kompetensutveckling och rådgivning inom dessa områden.</p> <p>Direktstöden bidrar till att mark hävdas och därmed till miljömålet ett rikt odlingslandskap dels genom att fler jordbruksföretag ges ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet, dels genom stöd kopplade till hållande av nötkreatur.</p> <p>Arbetet med växtskydd och växtnäring som beskrivs under delmål 6.3 är också relevant för biologisk mångfald.</p> <p>Jordbruksverkets underlag inför och aktiva medverkan i utformningen av EUs växtskyddslagstiftning syftar till att utveckla ändamålsenliga</p>		<p>Jordbruksverket har i sitt internationella arbete, bl.a. i OECD, betonat betydelsen av effektiva styrmedel inom miljöområdet. Ett exempel är resultat- och värdebaserade ersättningar.</p>	<p>driver också upp markpriserna, vilket fördyrar investeringar i jordbrukssektorn. Det är vidare ofta effektivare att uppnå miljönyttor genom riktade stöd. Särskilt kopplade stöd är tveksamma ur ett handelsperspektiv då de bidrar till en snedvridning av handeln.</p> <p>En fortsatt nedläggning av jordbruk innebär att det är svårt att nå målen som handlar om biologisk mångfald.</p>
--	--	--	---	--	---	---

			<p>handelsregler för växter och växtprodukter och krav för bekämpning av reglerade växtskadegörare inom EU. Detta bidrar till ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart brukande av skogar. Uppgiften att förhindra spridning av och bekämpa reglerade växtskadegörare, främjar ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem och hejdar förlusten av biologisk mångfald.</p> <p>Vad gäller arbetet kring genetisk diversitet hos vilda växter och djur har Jordbruksverket och Naturvårdsverket gemensamt ansvar tillsammans med Naturvårdsverket. Beträffande de domesticerade växterna och djuren, se skrivningar under mål 2.</p> <p>En fortsatt nedläggning av jordbruk innebär att det är svårt att nå målen som handlar om biologisk mångfald.</p>			
15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt	ja	Främst arbetet med växtgenetiska resurser, till mindre del arbetet med djurgenetiska resurser. Råd och anvisningar till olika brukargrupper vad gäller	nej			

	tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.		svensk och internationell ABS-lagstiftning. Införande av nationell lagstiftning i enlighet med internationella avtal (Nagoyaprotokollet) och därmed gängse ABS-regler.			
	15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.	nej		ja	Modernt bevarandearbete utgår ifrån att lokalbefolkningen kan nyttja naturresurser och därför har starkare incitament att skydda dessa. Innan import- eller exporttillstånd utfärdas säkerställer Jordbruksverket att varorna har ett hållbart och lagligt ursprung. En hel del produkter som förekommer frekvent i handeln faller i dagsläget under CITES och det finns ett tätt samarbete med många andra myndigheter. Jordbruksverket erbjuder utbildning till de verkställande myndigheterna som är polis, tull, kustbevakning och länsstyrelser. Skogsstyrelsen ansvarar för timmerförordningen och	

					Jordbruksverket samarbetar med dem kring timmerfrågor. Olaglig handel med vilda djur och växter är ett av de största hoten mot både biologisk mångfald men bidrar även till ökad fattigdom. Därför arbetar Jordbruksverket aktivt med att på olika sätt förhindra olaglig handel. Att stödja laglig och hållbar handel med produkter från hotade vilda djur och växter är det bästa sättet att främja ett hållbart nyttjande.	
	15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.	ja	Jordbruksverket är ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap, precisering om främmande arter och genotyper. Arbete med nationellt genomförande av EU-förordningen om invasiva främmande arter. Växtskadegörare som påverkar biodiversitet (och därmed uppfyller kriterier för att vara IAS)	nej		

			kan också vara reglerade genom växtskyddslagstiftningen. Jordbruksverkets underlag inför och aktiva medverkan i utformningen av EUs växtskyddslagstiftning bidrar därmed också till skydd av biodiversitet.			
Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.	17.9. Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.	nej		ja	Jordbruksverkets tjänsteexport, inom ramen för PGU, är huvudsakligen i form av riktad kapacitetsuppbyggnad. Genom våra erfarenheter av hur Jordbruksverket fungerar kan vi bidra med kapacitetsuppbyggnad i andra länder.	
	17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att	ja	Jordbruksverket lämnar underlag till RK för WTO-arbetet (jordbruk, fiske och SPS). I våra underlag betonar vi betydelsen av ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem.	ja	Jordbruksverket lämnar underlag till RK gällande WTO-arbetet (jordbruk, fiske och SPS). I våra underlag betonar vi betydelsen av ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem.	

	slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.					
	17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.	nej		ja	När vi arbetar med olika internationella jordbruks- och handelspolitiska frågor gör vi, när det är relevant, en bedömning av hur olika utfall påverkar de fattigaste ländernas export.	

*När det gäller bedömningen om Jordbruksverkets verksamhet är tillräcklig se ingressen till denna bilaga.

Ytterligare åtgärder för att uppfylla agendans mål

Jordbruket och till jordbruket knuten verksamhet, inklusive fiske, vattenbruk och landsbygdsutveckling står på många sätt i centrum i arbetet med Agenda 2030 och därmed har många av Jordbruksverkets verksamheter en stor inverkan på de globala målen. Agenda 2030 har redan börjat påverka oss i vårt arbete och kommer framöver påverka många av våra verksamheter. I vårt arbete med Agenda 2030 kommer vi att löpande, på uppdrag av regeringskansliet eller på eget initiativ, behöva analysera vår verksamhet så att den, inom ramen för vårt uppdrag, på bästa sätt bidrar till de globala målen. Analyserna kan exempelvis resultera i omprioriteringar, förslag på nya åtgärder och förslag på att förstärka befintliga åtgärder. Inom följande områden har vi redan nu identifierat ytterligare åtgärder för att uppfylla agendans mål och delmål.

- Arbetet med miljömålen. I utvärderingar och uppföljningar lämnar vi regelbundet förslag till regeringen på ytterligare åtgärder som behövs för att komma längre i miljömålsarbetet. Vi vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram de fördjupade utvärderingarna.² Åtgärderna avseende miljömålen har i första hand en inverkan på mål 2, 6, 12, 13 och 15.
- Förstärkning av vissa åtgärder inom landsbygdsprogrammet. Den svenska landsbygden är eftersatt i flera ekonomiska hänseenden. Detta är en viktig orsak till att landsbygdsprogrammet existerar. Landsbygdsprogrammet ska bidra till en hållbar tillväxt oberoende av var i landet man bor. Eftersom behoven är stora kommer inte denna övergripande målsättning att nås med nuvarande program. Inom jordbruket finns även många miljövärden och miljöområden att arbeta med. För flera miljöersättningar är prognosen att det är betydligt fler som ansökt om ersättning än vad det i dagsläget finns pengar för. Behovet är alltså större än vad programmet medger. Om åtgärder i landsbygdsprogrammet förstärks som är inriktade på exempelvis inkluderande hållbar tillväxt och miljöåtgärder kommer Jordbruksverkets verksamhet ha en större positiv inverkan på framförallt mål 2, 8 och 15.
- Utökning av Jordbruksverkets tjänsteexport. Inom ramen för vårt uppdrag finns möjligheter att utöka vår tjänsteexport och därmed bidra till Agenda 2030. Åtgärder inom tjänsteexporten kommer primärt att bidra till mål 1, 2, 3, 8, 15 och 17.

Jordbruksverket vill också lyfta fram sina positiva erfarenheter av samarbete med andra myndigheter och menar att ett utökat och fördjupat samarbete med andra myndigheter kommer att vara nödvändigt för att på ett resurseffektivt sätt bidra till Agenda 2030. Vi instämmer också i att arbetet med Agenda 2030 är brett och involverar alla samhällets aktörer. Vår erfarenhet är att dialog och samarbete med näringen, med respekt för varandras roller, är centralt i arbetet med en hållbar utveckling. Den privata sektorn kommer att spela en central roll för att agendans mål och delmål och ett gott samarbetsklimat mellan myndigheter och näringsliv kommer vara en viktig förutsättning för att näringslivet ska kunna spela denna roll.

² Utvärderingarna hittas på Miljömålportalen (www.miljomal.se) under respektive miljömål.